

Марія Отченашко

«Заспокоює нервову систему, вирівнює дихання, дає здоровий сон...» – усе це про лаванду

Лаванда – ніжна рослина, що підкорює витонченим, тонким ароматом – уже давно знайшла широку прихильність у садівників. Її пухнасті кущики чудово підходять для бордюрів, альпійських гірок та рокаріїв.

Як доглядати за рослиною, досвідом ділиться садівниця Надія Турмак, яка на своєму обійсті вирощує більше 20-ти сортів лаванди.

– Надіє Петрівно, чи складно вирощувати лаванду? Це примхлива рослина?

– Лаванда, у першу чергу, це – теплолюбна рослина, хоча сьогодні її вирощують по всій Україні. У комплекс заходів по догляді за лавандою необхідно включити: розпушування ґрунту, ліквідацію бур'янів, полив, обрізання, внесення добрив, підготовку до зими. Запорукою успішного вирощування лаванди є правильний вибір місця для її посадки. Найбільше рослині подобаються відкриті ділянки, добре освітлені сонячними променями. Кущики приживуться і в тіні, ось тільки рясного і тривалого цвітіння при цьому навряд чи вдасться домогтися.

Коріння рослини чуйно реагують на високий рівень вологості ґрунту. Тому варто утриматися від висаджування лаванди на заболочених ділянках та територіях, де занадто високо лежать ґрунтові води. Хоча в такому випадку надлишок вологи біля коренів можна усунути за допомогою дренажу.

Лаванда вимогливо ставиться і до рівня кислотності і структури ґрунту. Тому, якщо є сумніви, краще перестрахуватися: перед посадкою внести в ґрунт трохи деревної золи або вапна. Це – ефективний засіб розкислення ґрунту. А для забезпечення пористої структури ґрунту досить регулярно вносити на грядку компост. Він не тільки розпушить ґрунт, а й доповнить його поживними речовинами.

– Як краще садити лаванду? Виглядає вона ефектно, коли кущиків багато і вони висаджені досить густо.

– Посадка лаванди – процес відповідальний. Дорослі кущі погано переносять пересадку, якщо доведеться її робити, то акуратно і тільки з об'ємною грудкою землі. Краще відразу визначитися, де будуть розташовуватися кущики, вирощені з насіння, живців або відводків.

Відстань між сусідніми екземплярами має бути приблизно рівною їх максимальній висоті. Тоді кущики будуть пишними. А для отримання стрункої зеленої огорожі можна скоротити цей параметр в два рази. Так можна домогтися максимальної монолітності блоку насаджень.

Лаванда не любить щільні ґрунти. Її корінню дуже потрібна хороша циркуляція повітря. Крім того, звичайно, потрібно позбавлятися від бур'янів-

шкідників поруч з лавандою. Тому розпушування землі і прополювання повинні стати регулярною процедурою.

Можна зробити простіше – організувати на грядці з лавандою хороший пласт мульчі. Для цього можна використовувати перегній листя або декоративні різнокольорові субстрати. Але в будь-якому випадку біля основи стовбура ґрунт повинен залишатися неприкритим. Це вбереже рослини від гниття.

– *Мабуть, лаванда як теплолюбна рослина потребує рясного поливу?*

– Поливати лаванду потрібно дуже обережно. Рясне зрошення може призвести до загнивання коренів і пожовтіння надземної частини рослини. Засуха теж погано відбивається на рослині: лаванда не загине, але цвітіння не буде таким розкішним, як хотілося б. Ідеальний режим поливу – у міру висихання ґрунту.

Обов'язковим етапом догляду за лавандою можна назвати обрізання. Тільки так можна домогтися формування красивих пишних кущиків. Тому не варто відмовлятися від цієї корисної процедури.

Першу обрізку необхідно провести відразу після того, як зів'януть колоски-суцвіття. Вкорочувати пагони потрібно буквально на пару сантиметрів. В кінці теплого сезону проводиться більш кардинальна обрізка. Але тут теж не варто проявляти надмірний ентузіазм. Якщо вкоротити всі гілки до рівня твердої частини, кущ може загинути.

Також лаванду необхідно регулярно підкормлювати. Для лаванди відмінно підходять мінеральні комплекси, які продаються у всіх садово-городніх і квіткових магазинах. Їх слід вносити в період початку цвітіння. Концентрація – 2 ст. л. на відро води. Отриманим розчином потрібно пролити ґрунт по периметру кущиків.

За розвиток зеленої маси відповідають азотні добрива (2 ст. л. на відро). Тому вони незамінні на початку вегетації (росту). А ось у другій половині літа їх використовувати заборонено. Під впливом азоту значно подовжується термін вегетації. Як наслідок – рослина не встигає підготуватися до зимівлі.

Від використання добрив можна і зовсім відмовитися, якщо під кущиками лежить товстий шар мульчі з компосту. Розкладаючись під впливом зовнішніх чинників, він буде протягом всього сезону постачати рослині поживні речовини.

– *Як правильно підготувати лаванду до зимівлі?*

– Для лаванди, яка повинна зимувати у відкритому ґрунті, слід організувати надійне укриття. Правда, сьогодні, зі зміною клімату можна обійтися і без цього, лаванда добре переживе зиму, навіть якщо температура опуститься до -25°C. Якщо очікуються морози сильніші за цю позначку, утеплення необхідне. Крім того, не зайвим буде перестрахуватися в тих випадках, коли зима може виявитися малосніжною.

У кінці сезону кущики лаванди підрізають. Зверху на грядку укладаються гілки (краще за все від хвойних дерев). А ось звичне утеплення у вигляді шару листя не підходить. Під ним лаванда може згнити.

Загалом, догляд за лавандою не такий складний, як може здатися на перший погляд. Використання мульчі з компосту позбавить вас від прополок, розпушування та внесення підгодівлі. Тому садівникові залишиться тільки своєчасно обрізати кущі, щоб вони росли міцними і рясно цвіли.

– *Як ви розмножуєте лаванду?*

– Найкраще лаванда розмножується живцями та відводками. Живці вкорінюються досить швидко. Алгоритм посадки простий: заглибити живець лаванди на пару сантиметрів в пухку ґрунтову суміш, прикрити плівкою і регулярно зволожувати ґрунт. Вкорінені живці акуратно викопати і пересадити на вибране місце.

Відводки – це вкорінені гілки рослини. Для отримання посадкового матеріалу слід навесні відігнути один з нижніх пагонів в бік. Місце зіткнення з рівнем землі зафіксувати і присипати ґрунтом. Коли утворюється клубок коренів, відводок обережно відрізають гострим ножом. Місце зрізу присипають товченим вугіллям, щоб захистити від процесів гниття. Все – відводок готовий до посадки.

Лаванду складно розмножити насінням. Але якщо немає можливості придбати дорослу рослину або гілочки, можна спробувати і посів насіння.

Дуже важливий етап – стратифікація. Насіння лаванди необхідно витримати деякий час при низькій температурі. Тут можна піти двома шляхами: посадити їх в кінці осені відразу в ґрунт або здійснити штучну стратифікацію. Перший спосіб підходить тільки для теплих кліматичних зон. При значних заморозках насіння може загинути. Тому краще зупинити вибір на другому варіанті.

Для штучної стратифікації насіння необхідно перемішати з невеликою кількістю піску, висипати в ємність, загорнути в поліетилен і поставити в холодильник. Витримати їх там не менше, ніж півтора місяці. Краще – довше. У цьому випадку сходи з'являться швидше. Потім можна висівати насіння в ящики (в кінці зими) або в парники на вулицю (в кінці весни).

При посіві насінням очікувати цвітіння доведеться цілий рік. У перші сезони саджанці будуть тільки розвиватися, нарощуючи кореневу систему. І лише через рік, а можливо, навіть і через два, вони порадують садівника симпатичними колосками-суцвіттями.